

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Bezoekadres:
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
T 070 340 79 11
F 070 340 78 34
www.rijksoverheid.nl

Ons kenmerk
3311397-1023573-J

Bijlagen
1

Uw brief
19 januari 2022

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres
met vermelding van de datum
en het kenmerk van deze
brief.*

Datum 24 februari 2022
Betreft Kamervragen

Geachte voorzitter,

Hierbij zend ik u de antwoorden op de vragen van het lid Maeijer (PVV) over het onderzoek 'Gesloten jeugdzorg beschadigt 86% van de kinderen (2022Z00699, ingezonden 19 januari 2022).

Hoogachtend,

de staatssecretaris van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport,

Maarten van Ooijen

Antwoorden op Kamervragen van het lid Maeijer (PVV) over het onderzoek 'Gesloten jeugdzorg beschadigt 86% van de kinderen (2022Z00699) (ingezonden 19 januari 2022).

1. Bent u bekend met het onderzoek van Het Vergeten kind 'Gesloten jeugdzorg beschadigt 86% van de kinderen'?¹

Ja.

2. Herkent u het beeld dat de gesloten jeugdzorg kinderen niet helpt en soms zelfs zo schadelijk is voor kinderen dat zij de gesloten jeugdzorg met nieuwe klachten (trauma's, angsten, nachtmerries, paniekaanvallen) verlaten?

Het beeld dat gesloten jeugdhulp niet voor alle jeugdigen die daar geplaatst worden helpt en soms schadelijk is, herken ik. Ik heb het onderzoek dat de aanleiding was voor deze Kamervragen gelezen. Deze 37 verhalen spreken boekdelen. Het is daarom goed dat de afgelopen jaren het aantal kinderen dat in de gesloten jeugdhulp geplaatst wordt sterk verminderd is. Ook hebben de afgelopen jaren de instellingen veel gedaan om de gesloten jeugdhulp te verbeteren. Er zijn inmiddels 14 kleinschalige voorzieningen gesloten jeugdhulp. Ook het aantal gedwongen afzonderingen is afgenomen.

3. Hoe is het mogelijk dat kinderen in de gesloten jeugdzorg in onveilige situaties terechtkomen?

In de Factsheet van Het Vergeten Kind staat dat de gesloten jeugdhulp voor veel kinderen onveilig is. Als voorbeelden van onveilige situaties staan daar niet alleen genoemd geweld tussen groepsgenoten, maar ook de toepassing van vrijheidsbeperkende maatregelen: fixeren door begeleiders, plaatsing in een isoleercel en het verplicht uitkleden bij begeleiders bij een urinecontrole of om te kijken of zij geen gevaarlijke spullen bij zich hebben.

Deze ervaringen van onveiligheid onderstrepen het belang van het ontwikkelen van kleinschalige alternatieven voor de huidige gesloten jeugdhulp. Onderzoek heeft geleerd dat dat bijdraagt aan een minder repressief en veiliger leefklimaat. Ook bevestigen deze ervaringen het belang dat begeleiders van deze jeugdigen terughoudend zijn met de inzet van vrijheidsbeperkende maatregelen. Het nee, tenzij-beginsel is niet voor niets het uitgangspunt van de door mijn voorganger ingediend wetsvoorstel Rechtspositie gesloten jeugdhulp.² Tegelijk past hier ook een kanttekening. Toepassing van vrijheidsbeperkende maatregelen kan ook nodig zijn om onveilige situaties voor de jeugdige zelf of voor groepsgenoten te voorkomen.

4. De meeste kinderen uit het onderzoek geven aan dat zij weleens naar een isoleercel moesten, waarom gebeurt dit nog steeds? Wat gaat u doen om dit te voorkomen?

Juist als het gaat om het gedwongen afzonderen is de laatste jaren veel veranderd. De helft van de instellingen heeft de isoleercel al afgeschaft. Dit jaar volgen de andere instellingen. Mijn voorganger heeft deze ontwikkeling willen stimuleren door in 2021 € 5 mln. beschikbaar te stellen voor de ombouw van deze isoleercellen naar kindvriendelijke afzonderingsruimten. In het bovengenoemde

¹ Het Vergeten Kind, datum onbekend, 'Gesloten jeugdzorg beschadigt 86% van de kinderen' <https://www.hetvergetenkind.nl/stop/onderzoek>

² 35942, nr. 1-3

wetsvoorstel Rechtspositie gesloten jeugdhulp wordt geregeld dat gedwongen afzonderen alleen nog maar is toegestaan in noodsituaties bij jeugdigen van 12 jaar of ouder. Daarmee wil ik het aantal gedwongen afzonderingen nog verder terugdringen tot situaties waarin er geen enkel alternatief meer is. Als deze wet van kracht wordt, is de mogelijkheid om in de gesloten jeugdhulp gedwongen af te zonderen beperkter dan onder bijvoorbeeld de Wet verplichte ggz en de Wet zorg en dwang psychogeriatrische en verstandelijk gehandicapte cliënten.

5. Per week worden gemiddeld 26 kinderen per week in de gesloten jeugdzorg geplaatst, hoe gaat u ervoor zorgen dat zij wel de juiste zorg krijgen en niet slechter uit de gesloten instelling komen?

Zoals hierboven genoemd, hebben de instellingen de afgelopen jaren veel gedaan om de gesloten jeugdhulp te verbeteren. Ik zal erop toezien dat zij daar verder mee gaan. Ik zal dat uitwerken in het plan waar de Tweede Kamer om heeft gevraagd met het aannemen van de motie om te stoppen met de gesloten jeugdhulp.³

6. Hoe gaat u het probleem van de gesloten jeugdzorg op korte termijn oplossen? Wat zijn de alternatieven voor de betrokken kinderen als de gesloten jeugdzorg ophoudt te bestaan, waar komen deze kinderen dan terecht? Kan dit probleem opgelost worden met zoveel bezuinigingen?

Zoals genoemd in het antwoord op de vorige vraag ben ik bezig een plan op te stellen om te stoppen met de gesloten jeugdhulp in de huidige vorm. Daarin ga ik ook in op de vraag wat veilige en verantwoordelijke alternatieven zijn voor kinderen die bescherming en begrenzing nodig hebben om veilig en gezond te kunnen opgroeien. Dat plan zal ik voorbereiden met niet alleen gemeenten en aanbieders, maar ook met jeugdigen die ervaring hebben opgedaan in de gesloten jeugdhulp.

³ 35925 XVI, nr. 119